

Täysistunto

Tiistai 8.2.2022 klo 13.59—17.53

12. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Kuntien takauskeskuksesta annetun lain 1 ja 1 a §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 3/2022 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 12. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään hallintovaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Ministeri Paatero, olkaa hyvä.

Keskustelu

17.43 **Kuntaministeri Sirpa Paatero** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hyvät kollegat! Takauskeskuslaissa säädetään kuntien yhteisestä varainhankintajärjestelmästä. Siinä takauskeskus myöntää takauksia Kuntarahoitus Oyj:n varainhankinnalle, jolla Kuntarahoitus rahoittaa kuntia ja kuntayhtymiä. Tässä kaikki Manner-Suomen kunnat ovat jäseninä ja vastaavat siis yhteisvastuullisesti takauskeskuksen antamista sitoumuksista Kuntarahoituksen varainhankintaan.

Kuntarahoitus on keskeinen kuntia ja kuntayhtymiä rahoittava luottolaitos, ja takauskeskuslain mukaan Kuntarahoitus voi rahoittaa vain kuntia ja kuntayhtymiä. Merkittävä osa niistä lainoista ja sitoumuksista, jotka sote-uudistuksessa siirtyvät kuntayhtymiltä ja kunnista hyvinvointialueille ensi vuoden alusta, on Kuntarahoituksen myöntämiä.

Osana viime kesänä eduskunnassa hyväksyttyä sote-uudistuksen lakipakettia takauskeskuslakia muutettiin jo niin, että olemassa olevat Kuntarahoituksen lainat ja muut sitoumukset siirretään kuntayhtymistä ja kunnista hyvinvointialueille takauskeskuslain sitä estämättä. Tämä muutos koski siis vain omaisuuden siirtovaihetta.

Tällä uudella hallituksen esityksellä takauskeskuslakia muutettaisiin siten, että Kuntarahoitus voisi niin päättäessään myöntää hyvinvointialueille myös uusia lainoja ja muita rahoitusjärjestelyitä. Takauskeskus ja Kuntarahoitus ilmoittivat halukkuutensa tähän järjestelyyn jo kesällä 20. Ennen tällaista lakimuutosta oli kuitenkin hyvä kuulla kuntia, minkä vuoksi asia toteutetaan tällä erillisellä hallituksen esityksellä eikä sitä toteutettu viime kesänä hyväksytyn sote-lakipaketin yhteydessä.

Tämä lakimuutos ei siis pakottaisi Kuntarahoitusta rahoittamaan hyvinvointialueita, vaan ainoastaan mahdollistaisi sen. Varsinaisen päätöksen siitä, alkaisiko Kuntarahoitus rahoittamaan hyvinvointialueita ja millä ehdoilla, tekisivät takauskeskus ja Kuntarahoitus, jossa kunnat itse ovat jäseniä ja keskeisiä omistajia. Hyvinvointialueet tulevat tarvitsemaan lainaa varsinkin suurten investointien rahoittamiseen. Mitä useampien rahoituslai-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 5/2022 vp

tosten palvelut hyvinvointialueella olisivat käytettävissä, sitä todennäköisemmin ne voisivat saada tarvitsemaansa rahoitusta edullisin ehdoin kaikissa markkinatilanteissa.

Lausuntokierroksella annettiin 44 lausuntoa. Esitystä kannatti valtaosa lausunnon antajista, muun muassa Kuntarahoitus, takauskeskus ja Kuntaliitto sekä sairaanhoitopiirit ja suurin osa lausunnon antaneista kunnista. Kuusi kuntaa vastusti lakiesitystä. Perusteena oli, että jos Kuntarahoitus ryhtyisi myöntämään rahoitusta hyvinvointialueille, takauskeskuksen jäsenkunnille tulisi viimesijainen vastuu myös sellaisista sitoumuksista, joita käytetään hyvinvointialueiden rahoittamiseen. Kuntien vastuu hyvinvointialueille myönnettävästä rahoituksesta olisi kuitenkin vähintään yhtä epätodennäköistä kuin kuntien tämänhetkinen vastuu Kuntarahoitus Oyj:n rahoitustoiminnasta. Asiasta joka tapauksessa saadaan perustuslakivaliokunnan lausunto.

Merkittävää on, että Finanssivalvonta on 18.1.2022 katsonut hyvinvointialueet kuntien tavoin nollariskisiksi tahoiksi. Siksi hyvinvointialueiden ottamat lainat rinnastuisivat nykyisin kuntayhtymien tai kuntien ottamiin lainoihin eikä niille tarvitsisi myöntää valtiontakauksia. Lakimuutos ei ole ristiriidassa EU-oikeuden valtiontukisääntöjen kanssa. Hyvinvointialueet rinnastuvat näin valtiontukisääntöjen näkökulmasta kuntiin. Kuntarahoituksen tarjoamien rahoituspalveluiden ulottaminen hyvinvointialueille ei muuttaisi komission vuoden 2004 päätöstä, jolla se on hyväksynyt takauskeskuksen ja Kuntarahoituksen välisen järjestelmän.

Lakimuutoksen ehdotetaan tulevan voimaan 1.5. Hyvinvointialueille siirtyy sote- ja pela-tehtävien järjestämisvastuu 1.1.23, joten merkittävämpi lainan tarve syntyy vasta silloin. — Kiitoksia.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin hallintovaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.